

Zpráva ze služební cesty

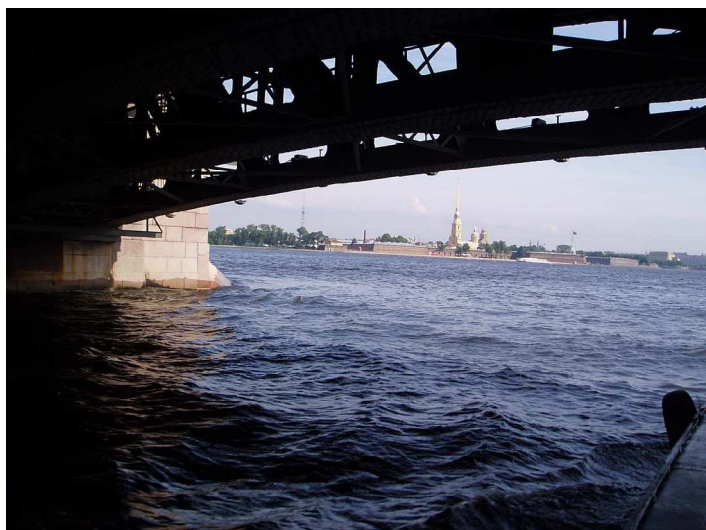
Ve dnech 29. 6. – 2. 7. 2004 jsem se zúčastnila výroční konference Sdružení evropských vědeckých knihoven LIBER, která patří mezi významné mezinárodní knihovnické akce roku. Mottem konference bylo: „Integrace Evropy! Nová partnerství přes staré hranice“.

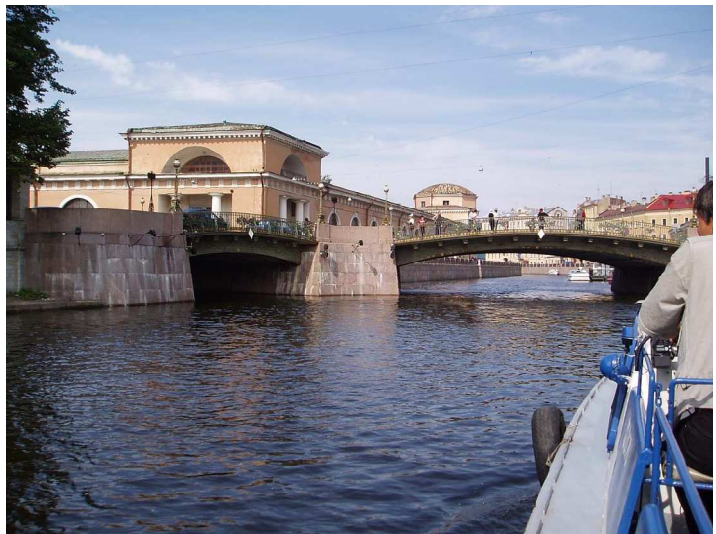
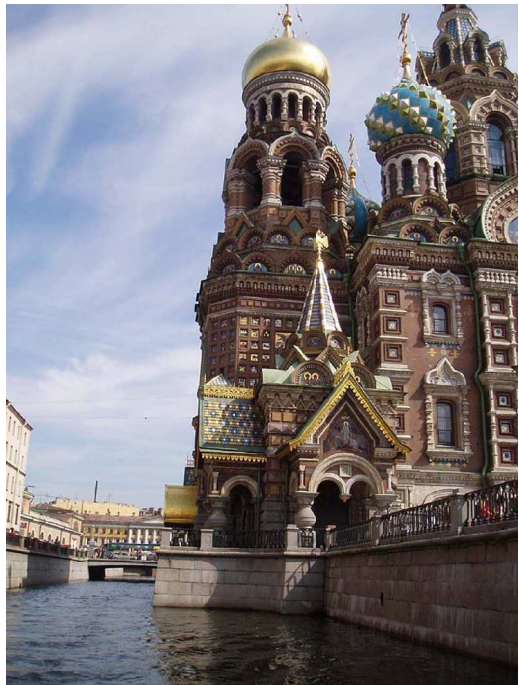
Z Prahy jsem odlétala společně s Mgr. Lucií Hejnou (STK) a ing. Jiřím Nechvátalem (SVK České Budějovice). Třetího dne jednání se zúčastnily Mgr. Ludmila Celbová a Markéta Simonová z Národní knihovny.

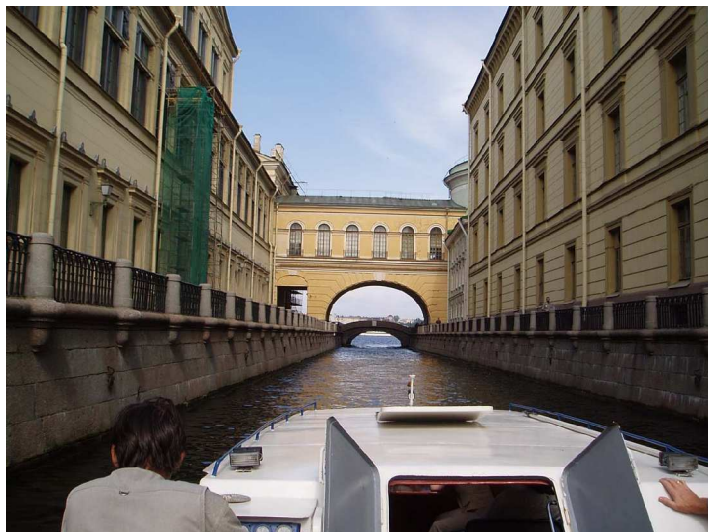

Dějištěm letošního již 33. ročníku se stal Petrohrad, Sankt-Peterburg, který je druhým největším kulturním a vědeckým centrem Ruska.

Petrohrad se rozkládá v ústí řeky Něvy. Její ramena a říčky jsou propojeny soustavou kanálů, přes něž vede asi 300 větších či menších mostů. Často je označován za Benátky Severu.

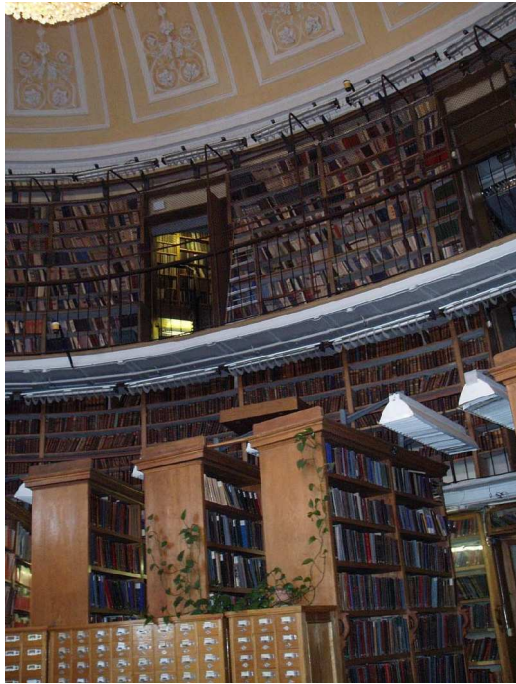

Světově známé historické památky a umělecké sbírky, paláce, chrámy, muzea, parky a fontány byly přitažlivé i pro účastníky konference, jejichž počet dosáhl rekordních 240, z 30 zemí Evropy, USA a Kanady. Hostitelskou organizací byla Ruská národní knihovna v Petrohradě.

Ještě před zahájením vlastního jednání měli účastníci možnost prohlédnout si prostory staré budovy Ruské národní knihovny, ve které jsou umístěny oddělení rukopisů, inkunábulí, kartografických dokumentů, grafiky, exlibris, studovny starých novin a časopisů, plakáty autografické rukopisy.

Starobylé studovny jsou kombinovány s výpočetní technikou a moderním zabezpečením ochrany fondu.

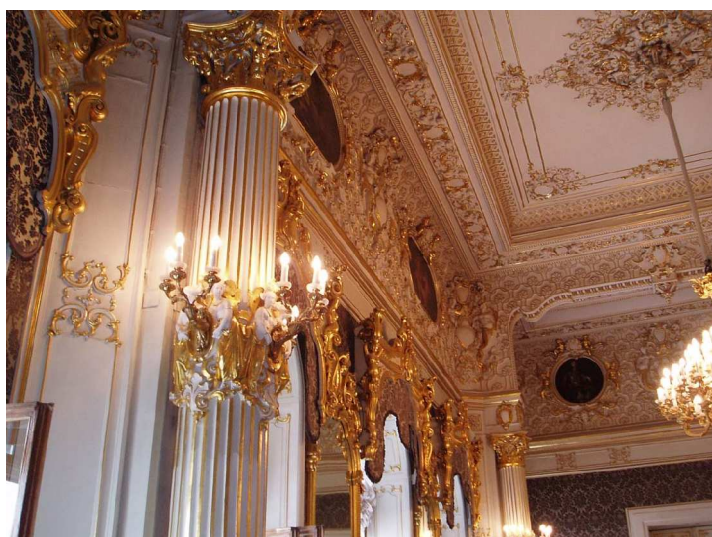
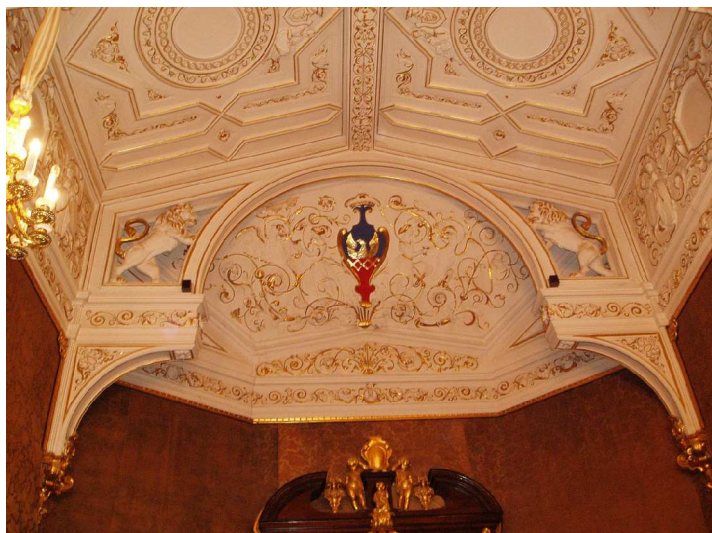
Společně s Francouzským kulturním střediskem je v této budově i „Knihovna a Centrum Voltaire“.

Slavnostní zahájení konference se uskutečnilo v Šuvalovském paláci. Je to krásná historická budova z 18. století, která je dnes využívána k různým kulturním vystoupením a významným událostem. Úvodem promluvil prezident LIBER R. K. Nielsen z Dánska, ředitel Ruské národní knihovny V. Zaitsev a vedoucí oddělení archívů a knihoven Ministerstva kultury a masové komunikace E. I. Kuzmin.

Pracovní několikadenní jednání probíhalo v Nové budově Ruské národní knihovny, která byla dostavěna v roce 1998 na Moskevské třídě.

Celkem vystoupilo 29 přednášejících. Jednání bylo zaměřeno na elektronické informační zdroje, na úlohu knihoven v pedagogickém procesu a na ochranu vzácných knihovních fondů. Poslední den konference byl věnován problematice ruského knihovnictví. Na závěr proběhla výroční schůze LIBER, kde byla přednesena zpráva o činnosti za uplynulé období a účastníci se seznámili s dalšími dokumenty.

David Prosser, první ředitel společnosti SPARC Europe (Scholarly Publishing and Academic Resources Coalition) se zabýval problematikou publikování a šíření odborných statí. Vědečtí pracovníci se již delší dobu potýkají s těžkopádností a finanční náročností přístupu k odborným informacím. Zvyšující se vliv velkých nadnárodních společností, které zastřešují publikační činnost, sebou přináší negativní důsledky z hlediska dostupnosti odborných časopisů i bibliografických dat. David Prosser a Stephen Pinfield z Anglie, Theresa Velden z Německa, Lars Björnshauge ze Švédska a další hovořili z různých hledisek o projektu Open Access a Directory of Open Access (<http://www.doaj.org>), který podporuje Open Society Institute ve svém Informačním Programu a spolupracují na něm Lund University (v současné době koordinátor projektu), SPARC a The Royal Library of Sweden. Jedná se o volně přístupné plné texty odborných a vědeckých recenzovaných časopisů. V současné době k dispozici 1219 titulů časopisů z různých oborů.

Integraci odborných a vzdělávacích funkcí knihovny hovořily ve svém příspěvku Sirje Virkus a Silvi Metsar z Estonska. Vzdůstající závislost na informacích přináší změny v tradičních vzdělávacích paradigmatech. Cílem výuky je požadavek vyšší informační gramotnosti. Knihovny a jejich informační profesionálové v mnoha zemích, kteří přistupovali ke vzdělávání uživatelů entusiasticky, budou muset spojit své úsilí s osnovami škol.

Jeden den konference byl věnován ochraně evropského kulturního dědictví. Podrobně je o těchto příspěvcích referovaly v srpnovém čísle časopisu Ikaros Mgr. Ludmila Celbová a Markéta Simonová v srpnovém čísle (<http://www.ikaros.cz/Clanek.asp?ID=200408007>).

O ruském knihovnictví se mohli účastníci konference dovědět více z příspěvků Vladimíra Zaitseva, Svetlany Dobrobrusiny, Nborise Elepova a Alexandra Plemneka.

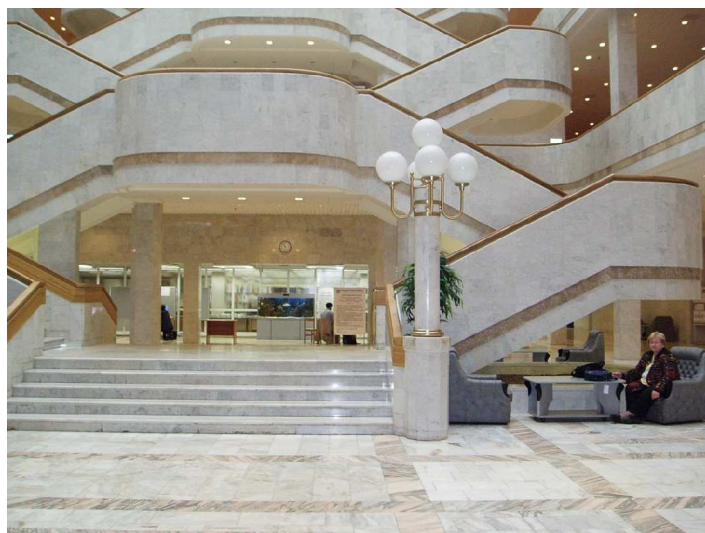
V Rusku je celkem asi 130 tisíc různých typů knihoven. Největšími jsou dvě národní knihovny – Ruská národní knihovna v Moskvě (41 mil. svazků) a Ruská národní knihovna v Petrohradě (33 mil. svazků). Před několika lety se Rusko připojilo k aktivitám rady Evropy a od té doby probíhá proces inovace a modernizace ruského knihovnictví. Byla přijata řada projektů, kterými vláda podporuje zavádění nových technologií do knihoven, elektronickou katalogizaci, nákup elektronických informačních zdrojů atd.

O organizaci přístupu k elektronickým informačním zdrojům hovořil Alexandr Plemnek, výkonný ředitel Asociace regionálních knihovnických konsorcií ARBIKON. Vzhledem k obrovské rozloze Ruska se v jednotlivých lokalitách vytvářejí knihovnická konsorcia, která se v roce 2002 spojila a vznikla asociace ARBIKON. Její členové mají bezplatný přístup k informačním zdrojům všech členů z jednoho místa (<http://www.arbicon.ru>). Tento projekt podporuje řada ministerstev, finanční prostředky jsou dále získávány od členů asociace a vlastními projekty (připojení k Programu Tempus atd).

Obrázek z vystoupení A. Plemneka:

V průběhu pracovního jednání konference, kdy byla Ruská národní knihovna pro čtenáře uzavřena, byla pro účastníky zorganizovaná prohlídka prostorů této impozantní budovy. Po skupinách byli všichni zájemci provedeni studovnami, studovnou, vybavenou čtečkami mikrofilmů a individuálními studijními kabinety pro vědecké pracovníky.

Individuální kabiny pro studium:

33. ročník výroční konference LIBER byl ukončen volbou nových členů výboru za členy, kterým končil mandát.

Po slavnostním uzavření celého konferenčního jednání měli účastníci možnost navštívit Knihovnu Ruské Akademie věd a další knihovny dle vlastního výběru a časových možností.

Exteriér Knihovny Ruské Akademie věd je mnohem méně honosný než Ruské národní knihovny. Tato knihovna je nejstarší státní knihovnou v Rusku. Byla založena už za Petra Velikého v roce 1714. V současné době vlastní více než 19 mil. svazků.

U vchodu do studovny je bronzová socha akademika K. M. Bera, který byl jedním z nejvýznamnějších ředitelů knihovny. Působil v ní v letech 1835 – 1862.

V oddělení manuskript se nachází asi 18 tis. rukopisů. Mezi unikáty patří níže vyobrazená ručně psaná náboženská kniha, která váží 27 kg.

Výroční konference LIBER byla vzorně organizována a byla pro vědecké a odborné knihovny mimořádně zajímavá. Od roku 1989, kdy se sdružení LIBER ve svých aktivitách začalo orientovat i na vědecké a odborné knihovny východní Evropy, se knihovnictví v Evropě vyvíjí koordinovaně. Konáním mezinárodních konferencí, jakou byla letošní v Petrohradě, se knihovny posunují v informačním prostoru mezi instituce, které se stávají centry informací.

Závěrečná společná večeře byla důstojným završením čtyřdenního jednání. Příští konferenci bude garantovat Národní knihovna ve Varšavě.

Zapsala: Ludmila Slezáková